

Sygn. akt XIII U 2580/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący:	SSO Rafał Młyński
Protokolant:	sekr. sądowy Przemysław Nagiel

po rozpoznaniu w dniu 2 sierpnia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy D. P.

przeciwko (...) w W.

o prawo do policyjnej renty rodzinnej po zmarłym K. P. (1)

na skutek odwołania D. P.

od decyzji (...)

w W.

z dnia 20 lipca 2016 r. nr (...)

1. **oddala odwołanie;**

2. **zasądza od D. P. na rzecz (...) w W. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt XIII U 2580/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 lipca 2016r. (...) w W., odmówił D. P. prawa do policyjnej renty rodzinnej po zmarłym emerycie K. P. (2).

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w dniu śmierci byłego męża, wnioskodawczyni jako rozwiedziona małżonka, nie miała prawa do alimentów ustalonych wyrokiem lub ugodą sądową.

Organ rentowy wskazał też, że okoliczność ta była już przedmiotem postępowania dowodowego prowadzonego przez Sąd Okręgowy w Warszawie (wyrok z dnia 2 lipca 2010r. sygn. akt XIII U 5/10) oraz przez Sąd Apelacyjny w Warszawie (wyrok z dnia 7 stycznia 2011r. sygn. akt III AUa 941/10).

Od powyższej decyzji D. P. złożyła odwołanie wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie jej prawa do policyjnej renty rodzinnej.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona podniosła, że 20 października 1993r. przed Sądem Rejonowym w Brzesku została zawarta ugoda sądowa zgodnie, z którą K. P. (2) zobowiązany płacić na jej rzecz alimenty.

Zdaniem odwołującej ugoda ta nie przestała obowiązywać po orzeczeniu w dniu 19 października 1999r. przez Sąd Okręgowy w Tarnowie rozwodu, tym bardziej, że rozwód został orzeczony wyłącznie z winy K. P. (2).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podnosząc ponownie, że w dniu śmierci byłego męża, wnioskodawczyni jako rozwiedziona małżonka, nie miała prawa do alimentów ustalonych wyrokiem lub ugodą sądową.

Organ rentowy ponownie powołał się wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 2 lipca 2010r. sygn. akt XIII U 5/10 oraz na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 stycznia 2011r. sygn. akt III AUa 941/10).

Organ rentowy podkreślił szczególnie, że w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego powołano się na bezsporną okoliczność, że ugoda sądowa z dnia 20 października 1993r. (sygn. akt III RC 265/93), na którą powołuje się odwołująca obowiązywała wyłącznie w trakcie trwania małżeństwa.

Organ rentowy podniósł, że dokonane przez Sąd Apelacyjny ustalenia, są wiążące dla organu rentowego, a ponadto powołał się na brak dowodów potwierdzających by obowiązek alimentacyjny był realizowany przez byłego małżonka dobrowolnie w drodze zgodnego porozumienia stron.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

D. P. ur. (...) zawarła w dniu(...) związek małżeński z K. P. (2) (odpis skrócony aktu małżeństwa – k. 2 akt sprawy III RC 265/93). Z małżeństwa tego urodziła się dwójka dzieci: R. P. i S. P. (okoliczność bezsporna, odpis skrócony aktu urodzenia – k. 3, 4 akt sprawy III RC 265/93).

W dniu 20 października 1993r. przed Sądem Rejonowym w Brzesku w sprawie sygn. akt III RC 265/93 została zawarta ugoda w myśl, której K. P. (2) zobowiązał się płacić na potrzeby rodziny tj. żony D. P. oraz małoletnich S. S. i R. łączną kwotę 2.000.000,00 starych złotych miesięcznie do piątego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat (postanowienie Sądu – k. 14 akt sprawy III RC 265/93).

W dniu 19 października 1999r. Sąd Okręgowy w Tarnowie, sygn. akt IC 744/98 rozwiązał przez rozwód małżeństwo D. i K. P. (3) z winy K. P. (2). Sąd zasądził od K. P. (2) na rzecz małoletniej córki stron S. S. alimenty w kwocie 200 zł miesięcznie płatne do rąk D. P. do piątego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki w płatności którejkolwiek z rat począwszy od uprawomocnienia się wyroku, w miejsce alimentów w kwocie 1.000.000,00 starych złotych ustalonych ugodą sądową z dnia 20 października 1993r.

Decyzją z dnia 30 maja 1996r. organ rentowy przyznał K. P. (2) prawo do policyjnej renty rodzinnej (k. 3 a.r.). Na podstawie tytułu wykonawczego Sądu Okręgowego w Tarnowie i Sądu Rejonowego w Brzesku Komornik Sądowy prowadził na wniosek ubezpieczonej egzekucję alimentów na jej rzecz oraz na rzecz S. P. z policyjnej renty inwalidzkiej K. P. (2) (zaświadczenie k. 13 a.r.). K. P. (2) zmarł 6 września 2003r. (okoliczność bezsporna).

W dniu 12 września 2003r. odwołująca złożyła wniosek o przyznanie na jej rzecz oraz na rzecz córki S. P. prawa do renty rodzinnej po zmarłym K. P. (2). (wniosek k.10-11 a.r.).

Decyzją z dnia 15 września 2003r. organ rentowy przyznał prawo do policyjnej renty rodzinnej dla dwóch członków rodziny tj. D. i S. P. w związku ze śmiercią K. P. (2) określając, że renta ta przysługuje do 31 grudnia 2006r., tj. do ukończenia przez S. S. 16 lat życia (decyzja k. 17 a.r.).

W dniu 5 grudnia 2008r. organ rentowy wydał decyzję o ustaniu prawa D. P. do policyjnej renty rodzinnej ze względu na zaprzestanie wychowywania córki S. P., która w dniu 31 grudnia 2008r. ukończyła 18 lat oraz wobec nie spełnienia warunku określonego w art. 70 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (decyzja k. 18-19 a.r.).

W dniu 17 września 2009r. odwołująca D. P. złożyła kolejny wniosek o przyznanie jej policyjnej renty rodzinnej po zmarłym K. P. (2) (wniosek k. 21-22 a.r.).

W dniu 5 października 2009r. organ rentowy wydał decyzję odmawiającą odwołującej prawa do policyjnej renty rodzinnej po zmarłym K. P. (2) (decyzja k. 23-25 a.r.).

Odwołanie od powyższej decyzji wniesione przez D. P. zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 2 lipca 2010r. sygn. akt XIII U 5/10 (k. 33 a.r.).

W ocenie Sądu Okręgowego, odwołująca nie spełnia przesłanek z art. 70 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, które uzasadniałyby przyznanie jej prawa do renty po zmarłym K. P. (2). Sąd Okręgowy uznał, że odwołująca się w dniu śmierci K. P. (2) nie miała ustalonego prawa do alimentów z jego strony.

Ugoda sądowa z dnia 20 października 1993r. przyznająca na rzecz ubezpieczonej alimenty od K. P. (2) zawarta była w trakcie trwania małżeństwa między stronami i celem jej było zobligowanie męża ubezpieczonej do wywiązywania się z obowiązku wynikającego z art. 27 k.r.o. stwierdzającego, że oboje małżonkowie obowiązani są przyczyniać się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli. Jednak w wyroku rozwodowym rozwiązującym w dniu 19 października 1999r. małżeństwo stron, pomimo jego orzeczenia z winy K. P. (2), Sąd nie orzekł alimentów na rzecz ubezpieczonej. Tym samym ugoda sądowa przestała obowiązywać, gdyż regulowała ona inne stosunki między stronami, gdyż co stanowczo Sąd Okręgowy podkreślił, odnosiła się ona do zaspokajania potrzeb rodziny i zawarta była w trakcie trwania małżeństwa, które ustało z chwilą rozwodu.

Natomiast wyrok rozwodowy nie przyznał alimentów ubezpieczonej dlatego też Sąd Okręgowy uznał, że w chwili śmierci uprawnionego do policyjnej renty inwalidzkiej w dniu 6 września 2003r. odwołującej nie przysługiwało prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugoda sądową.

Sąd Okręgowy podkreślił, że obowiązek z art. 27 k.r.o. gaśnie wskutek rozwiązania małżeństwa. Z chwilą rozwodu rodzina przestaje istnieć w znaczeniu prawnym. Kodeks rodzinny i opiekuńczy obejmuje w prawdzie obowiązkiem alimentacyjnym także osoby, między którymi więzy rodzinne ustały i dotyczy to m.in. obowiązku alimentacyjnego między byłymi małżonkami (art. 60 k.r.o.), ale ze względu na zmianę stosunków w porównaniu do sytuacji z art. 27 k.r.o. wymaga to uregulowania orzeczeniem sądu, czego każda ze stron może żądać.

Sąd Okręgowy powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987r., III CZP 91/86 wskazał, że roszczeń alimentacyjnych można dochodzić w trakcie postępowania rozwodowego jak również w odrębnym procesie, po prawomocnym orzeczeniu rozwodu.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska odwołującej, że ugoda sądowa zawarta w 1993r. obowiązywała w dniu śmierci K. P. (2). Sąd zauważył, że rozwód między odwołującą a jej małżonkiem został orzeczony w 1999r., a K. P. (2) zmarł w 2003r. Przez cały ten okres ubezpieczona nie otrzymywała alimentów od K. P. (2) i w żaden sposób ich nie dochodziła.

Dlatego Sąd Okręgowy uznał za niezasadne twierdzenia odwołującej, że w chwili śmierci jej małżonka posiadała prawo do alimentów zasądzone ugoda sądową w 1993r. Zdaniem Sądu Okręgowego odwołująca musiała zdawać sobie sprawę z tego, że ugoda utraciła swą moc prawną gdyż fizycznie nie otrzymywała żadnych pieniędzy od ubezpieczonego na swoją rzecz, a okres niemal czterech lat jaki upłynął między wyrokiem rozwodowym, a śmiercią ubezpieczonego był wystarczający, aby uzyskać wiedzę na ten temat.

Tym samym Sąd Okręgowy stwierdził, że w chwili śmierci uprawnionego do emerytury policyjnej odwołująca nie miała zasądzonych prawa do alimentów i nie spełnia przesłanek wskazanych w art. 70 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, które uprawniałyby ją do uzyskania prawa do policyjnej renty rodzinnej po K. P. (2).

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie wydanym w dniu 7 stycznia 2011r. sygn. akt III AUa 941/10.

Sąd Apelacyjny w całości podzielił zarówno ustalenia faktyczne jak i ocenę prawną dokonane przez Sąd Okręgowy i uznał je za własne.

Sąd Apelacyjny również zwrócił uwagę, że ugoda z dnia 20 października 1993r. przyznająca odwołującej prawo do alimentów była zawarta gdy odwołująca była jeszcze żoną K. P. (2). Po wyroku rozwodowym wydanym w dniu 19 października 1999r. powstał dla odwołującej nowy stan prawny.

Orzekając rozwód Sąd nie zasądził na rzecz odwołującej alimentów już od byłego męża K. P. (2), co automatycznie niwelowało zawartą uprzednio ugodę.

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na okoliczność bezsporną, tj. na fakt, że po wydaniu wyroku orzekającego rozwód, odwołująca nie pobierała już na swoją rzecz alimentów otrzymując je tylko na rzecz córki, czego odwołująca nie kwestionowała.

Pomimo wydania powyższych wyroków przez Sąd Okręgowy w Warszawie i przez Sąd Apelacyjny w Warszawie i wykazania w uzasadnieniach powyższych wyroków braku podstaw do żądania przez odwołującą przyznania jej prawa do policyjnej renty rodzinnej poz K. P. (2), odwołująca wystąpiła ponownie z wnioskiem o przyznanie jej prawa do tego świadczenia.

Wniosek ten nie został jednak uwzględniony przez organ rentowy, który zaskarżoną decyzją wydaną w dniu 20 lipca 2016r. ponownie odmówił D. P. przyznania prawa do policyjnej renty rodzinnej po zmarłym K. P. (2) (k. 57 a.r.).

W toku niniejszego postępowania odwołująca przesłuchana w charakterze strony potwierdziła, że ugoda na mocy której K. P. (2) był obowiązany płacić alimenty na całą rodzinę, tj. na odwołującą jako żonę oraz na ich dwójkę dzieci, była zawarta w czasie trwania małżeństwa. Odwołująca potwierdziła też, już w trakcie małżeństwa zobowiązany do płacenia alimentów jej małżonek nie wywiązywał się z tego obowiązku, w związku z czym, prowadzone było przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne.

Odwołująca potwierdziła także, że wnosząc sprawę o rozwód wniosła także o zasądzenie od pozwanego małżonka alimentów, ale tylko na rzecz córki. Odwołująca nie wносиła o zasądzenie alimentów na jej rzecz oraz o zasądzenie alimentów na rzecz jej pełnoletniego już syna.

Odwołująca podnosiła argument, że pomimo braku formalnego wniosku o zasądzenie w wyroku rozwodowym na jej rzecz alimentów i pomimo braku w wyroku rozwodowym takiego rozstrzygnięcia, były małżonek już po orzeczeniu rozvodu płacił jej dobrowolnie alimenty.

Odwołująca nie wykazała jednak, że alimenty takie po orzeczeniu rozvodu były na jej rzecz wypłacane przez byłego małżonka (zeznania odwołującej – k. 26 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy i w aktach rentowych, a także w oparciu o zeznania odwołującej. Dokumenty nie były kwestionowane przez żadną stron, również Sąd nie znalazł podstaw, by kwestionować ich wiarygodność.

Sąd nie dał wiary twierdzeniom odwołującej, że po orzeczeniu rozvodu, K. P. (2) dobrowolnie płacił odwołującej alimenty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie D. P. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016r., poz. 708 ze zm.) renta rodzinna przysługuje na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W świetle art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r., poz. 887), do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71:

- 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione;
- 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej;
- 3) małżonek (wdowa i wdowiec);
- 4) rodzice.

Zgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy emerytalnej wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli:

- 1) w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy albo
- 2) wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej.

Ponadto zgodnie z dyspozycją art. 70 ust. 3 powołanej ustawy małżonka rozwiedziona lub wdowa, która do dnia śmierci męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli oprócz spełnienia warunków określonych w ust. 1 lub 2 miała w dniu śmierci męża prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową.

Zgodnie z art. 33 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin z dnia 18 lutego 1994 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 708 – dalej „ustawa zaopatrzeniowa”) prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej albo z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w tej sprawie zostaną przedstawione nowe dowody lub ujawnione nowe okoliczności, które mają wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość.

W kontekście powyższej regulacji prawnej „nowe okoliczności i nowe dowody”, to okoliczności i dowody, które istniały w dacie wydania decyzji przyznającej prawo do świadczeń z ubezpieczenia (zabezpieczenia) emerytalnego, lecz nie zostały uwzględnione przez organ rentowy. Chodzi zatem - analogicznie jak w przypadku ponownego ustalania prawa do świadczeń lub ich wysokości na podstawie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - o ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji przyznającej świadczenia, co zobowiązuje lub uprawnia organ rentowy do wszczęcia postępowania o ponowne ustalenie prawa do świadczeń na podstawie tego przepisu, jeżeli okoliczności te mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Nie muszą to być okoliczności, na które osoba ubiegająca się o świadczenia nie mogła powołać się w poprzednim postępowaniu, co odnosi się także do organu rentowego. Mogą to być takie okoliczności, które powinny być znane przy dołożeniu minimum staranności, jednak na skutek błędu lub przeoczenia nie zostały uwzględnione w poprzednim postępowaniu (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2004 r., II UK 228/03).

W toku postępowania tut. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z akt sprawy o sygn. XIII U 5/10. W sprawie tej Sąd przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe i oddalił odwołanie D. P. wyrokiem z 2 lipca 2010 roku. Powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie został utrzymany w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie wydanym w dniu 7 stycznia 2011r. sygn. akt III AUa 941/10.

W niniejszej sprawie odwołująca powoływała się na te same okoliczności faktyczne i prawne, na które powoływała się w postępowaniu sygn. XIII U 5/10.

Konkludując, wniosek odwołującej nie wypełnia przesłanek wynikających z art. 33 ustawy zaopatrzeniowej, gdyż odwołująca nie przedstawiła nowych dowodów ani nowych okoliczności, które miałyby wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość, a co za tym idzie zaskarżona decyzja organu rentowego jest prawidłowa.

Mając powyższe na uwadze i na zasadzie art. 47714 § 1 k.p.c. Sąd orzekł jak w sentencji.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. i § 9 ust. 2 oraz § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015r., poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym przed 27 października 2016r..

SSO Rafał Młyński

(...)